

PROCEDURY OCHRONY DZIECI W SZKOLNYM SCHRONISKU MŁODZIEŻOWYM W GÓRZE ŚW. ANNY

PREAMBUŁA

Mając na uwadze treść wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych w zakresie turystyki i praw człowieka, uznając istotną rolę turystyki w zapewnieniu poszanowania praw dzieci, w szczególności prawa do ochrony ich godności i wolności od wszelkich form krzywdzenia, Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Górze Św. Anny przyjmuje niniejszy dokument jako wzór zasad i procedur w przypadku podejrzenia, że dziecku, które przebywa w Schronisku dzieje się krzywda. Niniejszy dokument przyjęty jest także w celu zapobiegania wszelkim zagrożeniom wobec dzieci.

Politykę ochrony dzieci w Schronisku będziemy realizować poprzez niniejsze zasady:

a) Szkolne Schronisko Młodzieżowe prowadzi swoją działalność operacyjną z najwyższym poszanowaniem praw człowieka, w szczególności praw dzieci jako osób szczególnie wrażliwych na krzywdzenie.

- b) Szkolne Schronisko Młodzieżowe uznaje swoją rolę w prowadzeniu działalności społecznie odpowiedzialnej oraz promuje pożądane postawy społeczne.
- c) Szkolne Schronisko Młodzieżowe w szczególności podkreśla istotność prawnego i społecznego obowiązku zawiadamiania organów ścigania o każdym przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę dzieci i zobowiązuje się szkolić swój personel w tym zakresie.
- d) Szkolne Schronisko Młodzieżowe zobowiązuje się edukować personel na temat okoliczności wskazujących, że dziecko przebywające w obiekcie może być krzywdzone oraz w zakresie sposobów szybkiego i odpowiedniego reagowania na takie sytuacje.
- e) Jedną z form skutecznego zapobiegania krzywdzeniu dzieci jest identyfikacja dziecka przebywającego w obiekcie i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w obiekcie. Personel podejmuje wszelkie możliwe kroki zmierzające do przeprowadzenia identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą znajduje się w obiekcie, w oparciu o procedurę, jasno określone zasady oraz dobrą praktykę.

1. DEFINICJE

Na potrzeby tego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

- a) Dziecko to każda osoba poniżej 18 roku życia.
- b) Obca osoba dorosła to każdy człowiek powyżej 18 roku życia, który nie jest dla dziecka jego rodzicem lub opiekunem prawnym.
- c) Krzywdzenie dziecka oznacza popełnienie na jego szkodę przestępstwa lub wykroczenia.

d) Przestępstwo na szkodę dziecka – na szkodę dzieci mogą być popełnione wszystkie przestępstwa, jakie mogą być popełnione przeciwko osobom dorosłym, a dodatkowo przestępstwa, które mogą być popełnione wyłącznie przeciwko dzieciom (np. wykorzystywanie seksualne z art. 200 kk). Z uwagi na specyfikę obiektów turystycznych, w których łatwo można uzyskać możliwość odosobnienia, przestępstwami, do których najczęściej może dojść na ich terenie, będą przestępstwa przeciwko wolności (art. 189 kk, art. 189a kk oraz art. 191a kk), przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w szczególności zgwałcenie (art. 197 kk), seksualne wykorzystanie niepoczytalności i bezradności (art. 198 kk), seksualne wykorzystanie zależności lub krytycznego położenia (art. 199 kk), seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15 roku życia (art. 200 kk), grooming (uwiedzenie małoletniego za pomocą środków porozumiewania się na odległość - art. 200a kk), a także przestępstwa dotyczące naruszenia nietykalności cielesnej (art. 217 kk).

2. ZATRUDNIANIE OSÓB DO PRACY Z DZIEĆMI

1. Wszystkie osoby pracujące z dziećmi muszą być dla nich bezpieczne, co oznacza m.in., że ich historia zatrudnienia powinna wskazywać, że nie skrzywdziły w przeszłości żadnego dziecka.
2. Każdą osobę zatrudnianą przez Szkolne Schronisko Młodzieżowe do prac związanych z edukacją, wypoczynkiem i opieką nad dziećmi, w tym osoby zatrudnione w oparciu o umowę o pracę, umowę cywilnoprawną, praktykant, stażysta lub wolontariusz, niezależnie od obywatelstwa i wieku tej osoby należy obowiązkowo sprawdzić w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym (<https://rps.ms.gov.pl/>). Każdorazowo dział kadr przed podpisaniem umowy przez pracownika oddelegowanego do powyższych czynności weryfikuje jego dane osobowe w rejestrze. Wydruk wkładany jest do akt osobowych osoby

sprawdzanej. Weryfikacja jest powtarzana co rok. Zakres danych osobowych niezbędnych do sprawdzenia osoby w rejestrze znajduje się w załączniku nr 2. Ponadto każda osoba starająca się o zatrudnienie w Schronisku powinna przedłożyć zaświadczenie z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności.

3. Wszyscy pracownicy zatrudnieni do pracy z dziećmi, powinni złożyć oświadczenie o braku karalności i o nietoczeniu się postępowań o czyny przeciwko dzieciom – załącznik nr 1.

3. ZASADY I PROCEDURY IDENTYFIKACJI DZIECKA PRZEBYWAJĄCEGO W OBIEKCIE NOCLEGOWYM I JEGO RELACJI W STOSUNKU DO OSOBY DOROSŁEJ, Z KTÓRĄ PRZEBYWA W TYM OBIEKCIE

1. W przypadku, gdy rezerwacja zawiera wskazanie pobytu dziecka, recepcjonista jest zobowiązany do zameldowania wszystkich osób, które znajdują się w pokoju z dzieckiem poprzez wpisanie do Książki Rejestracyjnej.

2. Osoba, która jest opiekunem dziecka, jest zobowiązana do udokumentowania danych dziecka oraz stopnia pokrewieństwa. Jeżeli opiekunem dziecka nie jest opiekun prawny, recepcjonista nie może zameldować gości do czasu otrzymania wyjaśnienia stopnia pokrewieństwa lub otrzymania zgody na pobyt dziecka od opiekuna prawnego -załącznik nr 3. O zaistniałej sytuacji pracownik recepcji powinien poinformować niezwłocznie bezpośredniego przełożonego. Należy przy tym pamiętać, że dziadkowie, w przypadku posiadania pełnych praw rodzicielskich przez rodziców, nie są opiekunami prawnymi w świetle rozumienia Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego i zasadnym jest, aby posiadali zgodę rodziców w odniesieniu do powyższej sytuacji, chyba że ustalenie pokrewieństwa oraz zachowanie dziecka nie budzi żadnych wątpliwości.

4. ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE POMIĘDZY PERSONELEM SZKOLNEGO SCHRONISKA MŁODZIEŻOWEGO A DZIEĆMI

1. Personel jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione ale także sprawiedliwe wobec innych dzieci.
2. Personel postępuje w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji podejmowanego zachowania.
3. W komunikacji z dziećmi należy:
 - zachowywać każdorazowo cierpliwość i szacunek,
 - słuchać uważnie dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
4. Niedopuszczalne jest zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie bądź obrażanie dziecka. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
5. Personel nie może ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
6. Każdy pracownik Schroniska dba o to by pozostawać stale w zasięgu wzroku lub słuchu innego pracownika podczas czynności z udziałem dzieci (zasada wzajemnej asekuracji). W wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, kiedy zachodzi konieczność pozostania z dzieckiem sam na sam, należy powiadomić o tym inne osoby z personelu.

7. Zabronione są wszelkie zachowania niestosowne. Obejmuje to używanie: wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach, zachowaniach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy (np. zastraszanie, przymuszanie, groźby) lub przewagi fizycznej (np. szturchanie, popychanie).

5. ZASADY POSTĘPOWANIA PERSONELU SCHRONISKA W ZAKRESIE IDENTYFIKACJI PRZEMOCY WOBEC DZIECI

1. W ramach wykonywanych zadań pracownicy powinni zwracać szczególną uwagę na:

- a) widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić, obrażenia są w różnej fazie gojenia,
- b) niewiarygodność, niespójność podawanych przez dziecko wyjaśnień dotyczących obrażeń,
- c) lęk widoczny podczas kontaktów dziecka z rodzicem/opiekunem lub inną osobą dorosłą, fobie,
- d) dolegliwości somatyczne (ból brzucha, głowy, wymioty, nudności),
- e) izolowanie się od innych ludzi, szczególnie rodziców/opiekunów,
- f) objawy depresyjne, samookaleczanie się, myśli samobójcze,
- g) nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawianie wyjaśnienia przyczyn obrażeń dziecka przez rodzica/opiekuna,
- h) ciągłe poniżanie, obrażanie dziecka przez rodzica/opiekuna, używanie wobec niego określeń pejoratywnych, wulgaryzmów,
- i) przekraczanie rodzica/opiekuna dopuszczalnych granic w kontakcie fizycznym z dzieckiem,

j) zaburzony kontakt rodzica/opiekuna z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji, wypowiada się niespójnie oraz inne niepokojące, nietypowe zachowania.

2. Pracownik Schroniska, który podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych zaobserwuje niepokojące go zachowania w odniesieniu do dziecka i/lub jego rodzica/opiekuna, powinien niezwłocznie przekazać je swemu bezpośredniemu przełożonemu.

3. W każdym przypadku, gdy istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa lub gdy doszło do popełnienia przestępstwa, Dyrektor oraz pracownicy są zobowiązani do współpracy z organami ścigania oraz składania odpowiednich zawiadomień.

6. ZASADY I PROCEDURY REAGOWANIA W PRZYPADKU UZASADNIONEGO PRZYPUSZCZENIA, ŻE DOBRO DZIECKA ZNAJDUJĄCEGO SIĘ NA TERENIE SCHRONISKA JEST ZAGROŻONE

1. Mając uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w obiekcie jest krzywdzone, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisać okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności, telefon wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia (pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest pracownik, jednocześnie o zdarzeniu informuje swojego przełożonego.

2. Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:

- a) dziecko ujawniło pracownikowi obiektu fakt krzywdzenia,
- b) pracownik zaobserwował krzywdzenie,
- c) dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie lub chaotycznie, lub popada w zakłopotanie bądź

występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.

d) W tej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z obiektu.

3. W sytuacji eskalacji napięć pomiędzy osobą dorosłą podejrzewaną o możliwość krzywdzenia dziecka lub o niejasne relacje z dzieckiem, należy przede wszystkim dążyć do:

- a) Zapewnienia bezpieczeństwa sobie,
- b) Zapewnienia bezpieczeństwa dziecku.
- c) Poinformowania patrolu interwencyjnego.
- d) Deeskalacji napięć i prowadzenia spokojnej rozmowy.

7. OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA WDROŻENIE PROCEDURY ORAZ OCENIANIE WDROŻONYCH STANDARDÓW.

1. Osobą odpowiedzialną za wdrożenie niniejszej procedury w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Górze Św. Anny jest dyrektor placówki.
2. Ocena wdrożonych standardów bezpieczeństwa i ich ewentualna aktualizacja do obowiązujących przepisów prawa będzie przeprowadzana cyklicznie co najmniej raz na dwa lata przez Dyrektora Schroniska poprzez ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki-załącznik nr 4. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany procedur
3. Z każdego przeprowadzonego audytu zostanie sporządzony raport.

8. ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU

1. Szkolne Schronisko Młodzieżowe zapewnia ochronę danych osobowych dzieci i opiekunów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Schronisko, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
3. Personelowi Schroniska nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów bądź innym osobom utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie obiektu bez pisemnej zgody opiekuna dziecka.
4. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik Schroniska może skontaktować się z opiekunem dziecka i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do opiekuna dziecka – bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
5. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

9. PROCEDURA BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z SIECI – INTERNET

1. Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Górze Św. Anny zapewniając gościom dostęp do Internetu, podejmuje działania zabezpieczające małoletnich przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.

2. Na terenie obiektu dostęp do Internetu możliwy jest za pomocą sieci wifi, zabezpieczonej hasłem, które można uzyskać tylko z informacji w recepcji za zgodą opiekuna prawnego lub rodzica.
3. Sieć internetowa jest zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami poprzez instalowanie i aktualizowanie odpowiednich, nowoczesnych oprogramowań.
4. Zakazuje się publikowania i rozpowszechniania treści pornograficznych, nielegalnych, obraźliwych, dyskryminujących lub w inny sposób naruszających zasady etyki i prawa.
5. Zakazuje się wszelkich form cyberprzemocy.
6. Korzystając z internetu należy pamiętać, że użytkownicy są odpowiedzialni za swoje działania online.

10. OZNAKOWANIE SCHRONISKA

1. Informacje o obowiązujących w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Górze Św. Anny standardach dotyczących ochrony dzieci znajdują się w przestrzeni ogólnodostępnej obiektu.
2. Wyżej wymienione standardy dostępne są w wersji pełnej oraz uproszczonej. Wersja uproszczona stanowi załącznik nr 5 niniejszej procedury.

11 ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1. Oświadczenie o braku karalności i o nietoczeniu się postępowań o czyny przeciwko dzieciom

Załącznik nr 2. Zakres danych pracownika niezbędnych do sprawdzenia w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.

Załącznik nr 3. Wzór zgody na pobyt dziecka z osobą niebędącą rodzicem lub opiekunem prawnym.

Załącznik nr 4. Ankieta monitorująca poziom realizacji Polityki.

Załącznik nr 5. Wersja uproszczona „Procedury Ochrony Dzieci w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Górze Św. Anny”

12. PRZEPISY KOŃCOWE

Polityka Ochrony Dzieci wchodzi w życie na mocy Zarządzenia Dyrektora

Schroniska nr 1 z dnia 10.01.2024 roku z dniem 10.01.2024r.

Załącznik nr 1 do „Procedur Ochrony Dzieci
w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Górze Św. Anny”

Góra Św. Anny,

Oświadczenie

Ja, **imię i nazwisko** legitymująca/y się dowodem osobistym o nr oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/em się z Procedurami Ochrony Dzieci obowiązującymi w **Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Górze Św. Anny** i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....

Podpis

**Zakres danych pracownika niezbędnych do sprawdzenia w
Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym.**

Imię i nazwisko:

Data urodzenia:

Pesel:

Nazwisko rodowe:

Imię ojca:

Imię matki:

Załącznik nr 3 do „Procedur Ochrony Dzieci
w Szkolnym Schronisku Młodzieżowym w Górze Św. Anny”

....., dnia

UPOWAŻNIENIE DO OPIEKI NAD DZIECKIEM

Ja

(imię i nazwisko rodzica/opiekuna prawnego)

zamieszkały/a

(adres rodzica/opiekuna prawnego)

legitymujący/a się dowodem osobistym (seria i numer)

będąc rodzicem / opiekunem prawnym, posiadając prawo do opieki nad
dzieckiem o numerze PESEL

(imię i nazwisko dziecka)

zamieszkałego/łą

(adres dziecka)

upoważniam Pana/Panią

(imię i nazwisko osoby, która otrzymuje upoważnienie)

zamieszkałego/łą

(adres osoby, która otrzymuje upoważnienie)

legitymującego się dowodem osobistym (seria i numer)

do sprawowania opieki, prowadzenia spraw bieżących oraz nagłych związanych
z opieką nad wyżej wymienionym dzieckiem w trakcie pobytu w Szkolnym
Schronisku Młodzieżowym w Górze Św. Anny w terminie

Jednocześnie oświadczam, że pomiędzy osobą upoważnioną do sprawowania
opieki, a moim dzieckiem występuje stopień pokrewieństwa lub jej brak

.....
(należy podać stopień pokrewieństwa)

Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego
oświadczenia wynikającej z art. 233 § 6 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. -
kodeks karny*.

.....

(podpis rodzica/opiekuna prawnego)

*Art. 233 kk Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8. Przepisy stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ANKIETA MONITORUJĄCA POZIOM REALIZACJI POLITYKI OCHRONY DZIECI

1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem, obowiązujące w placówce, w której pracujesz?

TAK NIE

2. Czy zapoznałeś się z treścią tego dokumentu?

TAK NIE

3. Czy stosujesz w swojej pracy Politykę ochrony dzieci?

TAK NIE

4. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?

TAK NIE

5. Czy wiesz jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?

TAK NIE

4. Czy w Twoim miejscu pracy według Twojej oceny przestrzegana jest Polityka ochrony dzieci?

TAK NIE

5. Czy zaobserwowałeś i zgłosiłeś naruszenie Polityki w swoim miejscu pracy?

TAK NIE

6. Czy masz jakieś uwagi /poprawki/, sugestie dotyczące Polityki zapewnienia bezpieczeństwa i ochrony dzieci przed przemocą? Jeśli tak, to jakie?

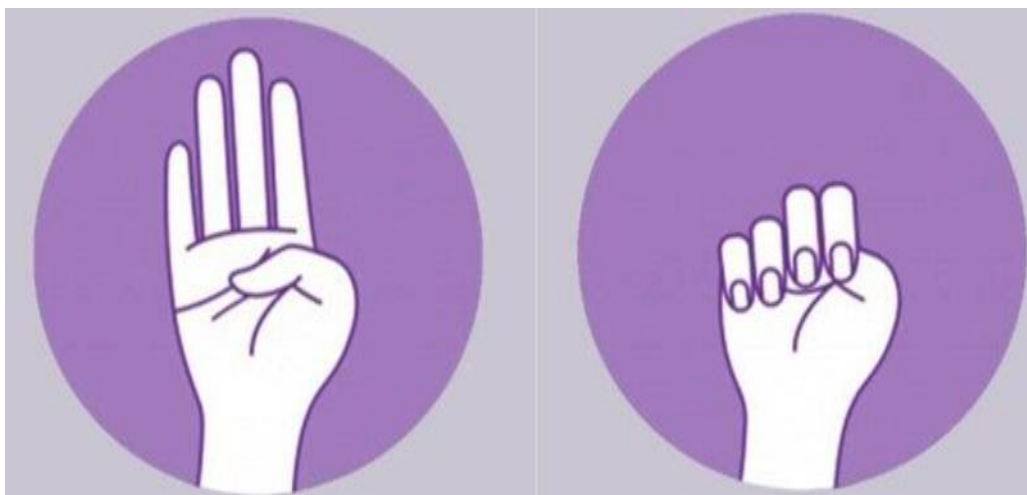
.....
.....
.....

JEŚLI POTRZEBUJESZ POMOCY POINFORMUJ PRACOWNIKA SCHRONISKA

IF YOU NEED **HELP, LET A **HOSTEL** STAFF
MEMBER KNOW**

Jeśli dzieje się ci się krzywda lub jeśli ktoś zachowuje się względem Ciebie nieodpowiednio to popełnia względem Ciebie przestępstwo, powiadom pracowników Schroniska!

**Nasze Schronisko jest miejscem przyjaznym wszystkim dzieciom.
Zależy nam na Twoim dobru!**

GEST „POMÓŻ MI”

Jest to gest ręki, będący **WOŁANIEM O POMOC!**

Standardy ochrony dzieci

zasady bezpiecznych relacji

Traktuj mnie z szacunkiem i troską o moje uczucia. Jesteś dla mnie ważna. Okazywanie szacunku to traktowanie innych w sposób uprzejmy, życzliwy oraz z poszanowaniem ich praw. © Ewery i Andejny 2019	Słuchaj mnie z uwagą i pozwalaj mi mówić. Jestem tu dla Ciebie. Kontakt i potrzeba bycia widzianymi są naszą siłą napędową. © Ewery i Andejny 2019	Nie wolno mnie zawstydząć, upokarzać i obrażać. Dlaczego Pani mnie nie lubi? Przemoc emocjonalna nie zostawia siniaków, ale jest równie okrutna. Zatrzymaj się i pomyśl, zanim powiesz coś co mnie zrani. © Ewery i Andejny 2019	Nie wolno na nas krzyczeć. Przestańcie krzyczeć!!! Krzyk i ciągłe zastraszanie sprawi, że wyrośniemy na dorosłych z zaburzonym poczuciem bezpieczeństwa. © Ewery i Andejny 2019
Doceniaj nas, bo tak bardzo się staramy. Widzę, że robicie postępy. :) Przytłap nas na tym co umiemy, a nie na tym czego nie umiemy. Dodawaj nam skrzydeł. © Ewery i Andejny 2019	Mam prawo czuć się bezpiecznie. Dziękuję, że mi o tym mówisz. Muszę mieć pewność, że mogę do Ciebie przyjść z każdym problemem, nie obawiając się, że będę postrzegana jako "skarżypyta". © Ewery i Andejny 2019	Ja też mam swoje granice. Mogę Cię przytulić? Asertywność jest czymś pozytywnym. Pytanie o zgodę uświadomi mi, że mam prawo do wyznaczania granic swojego ciała. © Ewery i Andejny 2019	Mów zwieźle i na temat. Gubię się w nadmiarze słów. Słucham?? Zwracaj się do mnie językiem dopasowanym do mojego wieku, zgodnie z zasadami etyki zawodu nauczyciela. © Ewery i Andejny 2019
Mam swoje mocne i słabe strony i to jest w porządku. Porównywanie nie motywuje, a sprawia, że tylko czuję się gorzej. Co czujesz, gdy ktoś Ciebie do kogoś porównuje? © Ewery i Andejny 2019	Nie wolno mnie bić, szturchać ani popychać. Nikt nie ma prawa bić drugiego człowieka. Naruszenie nietykalności cielesnej dziecka to przestępstwo. © Ewery i Andejny 2019	Traktuj nas w wszystkich równo. Nie faworyzuj. Jego zawsze Pani wybiera! Faworyzowanie prowadzi do wielu negatywnych konsekwencji, zarówno dla uczniów, którzy są faworyzowani, jak i dla tych, którzy są pomijani. © Ewery i Andejny 2019	Zadbaj o swoją higienę psychiczną. Czuję radość. :) Zadbaj o siebie i swoje potrzeby. Aby móc udzielić pomocy innym, samemu nie można być w złym stanie. © Ewery i Andejny 2019